



Stichting Archeologische Werkgroep Zwartewaterland

Nieuwsbrief

Editie 2

Okt 2018

Van de voorzitter

Wij mogen ons steeds meer verheugen in publieke belangstelling. Had vroeger “archeologie” een stoffig imago, tegenwoordig is archeologie een wetenschap geworden waarin veel disciplines elkaar vinden. Het gaat allang niet meer om de vondsten maar vooral om de mens er achter, onze voorouders. Hoe leefden ze en onder welke omstandigheden. Op dit moment werken wij ook steeds meer samen met historici. Immers kan plaatselijke bekendheid ertoe leiden dat meer gegevens kunnen worden verkregen door het archeologische onderzoek. Zo zien wij samenwerking met alle betrokken partijen ook als een must.

Reden dat wij voor de toekomst ook enthousiast zijn, is dat wij steeds meer jongeren hebben mogen verwelkomen binnen onze stichting. Zo hebben wij mooie contacten overgehouden aan onze stand op het Eikoerei festival in Genemuiden. Hierdoor beschikken wij nu over een jonge enthousiaste fotograaf en een jonge dame, die zeer creatief is, en ons mede kan helpen met archeologisch tekenen.

Door het vele veldwerk van de afgelopen maanden stapelt het werk zich op en kunnen we de komende wintermaanden goed gebruiken om onze gegevens te verwerken.

Dankzij de gemeente is de binnenverlichting in orde gebracht en de schade van de lekkage hersteld, ook is er buitenverlichting aangebracht zodat wij veilig kunnen komen en gaan.

In deze Nieuwsbrief

-Van de voorzitter

-In de werkruimte:

-Fotostudio

-Werkbezoek burgemeester Bilder en wethouder Knol

-Veldwerk:

-Marktplan, Zwartsluis

-Opgraving scheepswrak, Rutten

-Justitie Bastion, Hasselt

Pootafdruk in steen,

-Ondergrondse infra

-Bijeenkomsten en presentatie

-Eikoerei festival in Genemuiden,

-Cursus grondradar

-Sesamacademie

-Te vinden op onze Website:

-Vondstmeldingen

-Wat staat op het programma:

-Agenda

Grintwal, Hasselt

In de werkruimte

Fotostudio

Via Fré Spijk, voorzitter van onze zusterorganisatie SWARS in Staphorst, hebben wij de beschikking gekregen over een complete fotostudio met professionele lampen, een speciaal statief en achtergrondpapier.

We hebben nu de beschikking over een permanent ingerichte ruimte waar wij onze vondsten digitaal vast kunnen leggen.

Inmiddels is een van onze nieuwste leden al begonnen met deze klus.

Ook gaat de SWARS gebruik maken van deze ruimte om het vondstmateriaal dat afkomstig is uit de opgravingen bij Ommerschans vast te leggen.



Werkbezoek burgemeester Eddy Bilder en

wethouder Gerrit Knol

Op dinsdag 28 september brachten burgemeester Bilder en wethouder Knol een bezoek aan onze archeologische ruimte.

Ze maakten kennis met enkele leden van ons bestuur en kregen een rondleiding.

Voorzitter John Assink gaf uitleg hoe de gevonden artefacten worden verwerkt. Naast het wassen, registreren, fotograferen en determineren, is nu ook een begin gemaakt met het restaureren van archeologisch materiaal.

De collectie bevat niet alleen vondstmateriaal uit Zwartewaterland, maar ook uit de wijde regio.

Een gemis is stromend water, niet alleen voor het schoonmaken en restaureren van de vondsten, maar ook kunnen wij geen gebruik maken van de aanwezige toiletten.

Eén van de redenen dat de ruimte helaas niet geschikt is voor het ontvangen van groepen, (bijvoorbeeld schoolklassen), het geven van lezingen en het houden van tentoonstellingen. Mogelijkheden hiervoor elders in Zwartewaterland een onderkomen te vinden blijft onder de loep van het college van onze gemeente.

Veldwerk

Marktplan, Zwartsluis

Bij de oplevering van het Marktplan is door de Van Gelder Groep een informatiebord aangeboden aan de gemeente. Hierop staat de opgraving ter hoogte van de Schoolstraat vermeld. Het bord werd feestelijk onthuld op 17 juli door wethouder Gerrit Knol.



In overleg met stadsarcheoloog Michael Klomp werd door onze werkgroep het veldwerk verricht. Tijdens deze opgraving werd door Van Gelder alle medewerking verleend waardoor het onderzoek snel en effectief is verlopen. Ook mede door de projectleider van de gemeente is er een mooi resultaat geboekt.

Het opgravingsrapport zal binnenkort op onze website gepubliceerd worden.

Opgraving scheepswrak in Rutten

Enkele van onze werkgroepleden hebben diverse keren de opgraving van het scheepswrak in Rutten bezocht. Al in een vroeg stadium hebben we bij Jan Boes, voorzitter van AWN afd. Flevoland, belangstelling getoond voor restanten van het schip. Door bemiddeling van maritiem archeoloog Yftinus Pop-ta en met toestemming van provincie Flevoland hebben wij als enige werkgroep onderdelen van het schip gekregen om deze te bestuderen en te conserveren.

Het bijzondere van dit schip is dat het waarschijnlijk van Engelse makelij is.



Dit is nog niet eerder in de polder aangetroffen. De bouw wijkt ook af van de Nederlandse bouw uit die tijd. De vele andere vondsten uit het wrak worden de komende jaren in Groningen bestudeerd.

De scheepsresten bevatten o.a. een spant, enkele huidplanken en dubbelingen die nu door ons geconserveerd worden. Ook is er scheepshout met een deel van de uitsparing van een mast.

De eiken huidplanken hebben een dikte van bijna 6 cm.

Als bescherming tegen paalworm werden onder de waterlijn grenen planken aangebracht met als bijzonderheid dat hiertussen runderhaar als afdichting werd gebruikt. Ook hebben wij een stukje touw dat werd gebruikt om te breeuwen. (breeuwen is een techniek waarbij de kieren tussen de planken van een schip worden dichtgemaakt)



Veldwerk

Justitiebastion, Hasselt

In opdracht van gemeente Zwartewaterland begon op 3 september de NTP-Groep uit Hattem met de reconstructie van het Justitiebastion. In overleg met projectleider Antonio de Boer van de gemeente en



stadsarcheoloog Michael Klomp hebben we de werkzaamheden archeologisch begeleid. In een start/werkoverleg met NTP zijn hierover afspraken gemaakt. De aard van de werkzaamheden gaf vooralsnog geen aanleiding tot bijzondere waarnemingen, immers werd er ondiep gegraven en was de ophoging achter de te slopen keermuur archeologisch gezien van recente datum.

Tot onze verrassing kwam tijdens de sloop een 43 meter lange muur tevoorschijn van oude vestingstenen. Even werd nog overlegd of de muur te restaureren was en inpasbaar in de nieuwe constructie. Maar de staat waarin de muur verkeerde was te slecht, zodat door alle betrokken partijen is besloten tot sloop. Omdat het oude vestingstenen betrof, is op ons voorstel het idee geopperd om op enkele plaatsen deze stenen terug te laten keren in de nieuwe muur, om zo aan te geven dat hier



daadwerkelijk de oude vestingmuur van de stad Hasselt heeft gestaan. Dit voorstel is door iedereen geaccepteerd met daarbij het verzoek van de gemeente om de stenen hiervoor te blikken. Het resultaat heeft u in de pers kunnen volgen. “Heel Hasselt hakt” was geboren.

Veel vrijwilligers hebben ons geholpen, met name de BGZ die dit burgerinitiatief omarmde en met subsidie van de gemeente konden we ook de middelen hiervoor aanschaffen. In totaal zijn er ca. 2000 stenen gebikt en schoongemaakt. Van velen hebben we positieve reacties ontvangen. Een enkele scepsis vervolgde na uitleg over het hoe en waarom zijn of haar weg met positieve gedachten.

Pootafdruk in steen

Bijzonder hierbij was dat tijdens het blikken een mooie pootafdruk is gevonden van een hond of een vosje. Je weet dat dit voor kan komen, maar



zelden lukt het om een pootafdruk te ontdekken. Er is zelfs een tweede steen gevonden met een gedeeltelijke pootafdruk

Ook de vondst van een structuur tegenover de Raamstraat wat een onderdeel van het Raampoortje bleek te zijn was verrassend. Hier wordt nog verder onderzoek naar gedaan.

Veldwerk

Ondergrondse infra

Als voorbereiding voor de reconstructie van de Veerpoort gaan nutsbedrijven hun kabels en leidingen verleggen. Door onze grondradar-gegevens werd het waterschap Drents Overijsselse Delta overtuigd dat het tracé van de datakabels nauwelijks uitvoerbaar was door de vele ondergrondse structuren. Als uitzondering mag Vitens deze kabels nu leggen in het tracé van de nieuw aan te leggen waterleiding. In overleg met de gemeente en de stadsarcheoloog gaan wij ook deze werkzaamheden archeologisch begeleiden met als doel zo weinig mogelijk ondergrondse resten te vernielen.

Bijeenkomsten en presentaties

Eikoerei

In Genemuiden vond op 15 september Eikoerei plaats. Een gezellig streekfestival op het Havenplein, waarop volop (cultureel) plezier was voor jong en oud.

Wij waren aanwezig om het publiek kennis te laten maken met de werkzaamheden en de doelstelling van onze “jonge” stichting.



Prijsuitreiking

Dat onze jonge stichting ook veel jongeren aanspreekt werd tijdens dit festival wel duidelijk. Op de stand waren 10 opgegraven voorwerpen te zien en er moest geraden worden wat dit voorstelde. Dat bleek nog niet zo eenvoudig. Maar de 13 jarige vrienden Aart Mateboer en Herwin Klompenmaker kregen het voor elkaar om alle 10 de voorwerpen goed te raden. Ook twee andere jongeren: Pepijn Pol en Ziggy van Sas hadden veel voorwerpen goed geraden.



Het was voor ons een zeer informatieve kennismaking met het veelal Zwartewaterlandse publiek. Er kwamen mooie verhalen los van mogelijk “verborgen” schatten. Naast de jongeren hadden wij ook voor de volwassenen mooie prijzen.

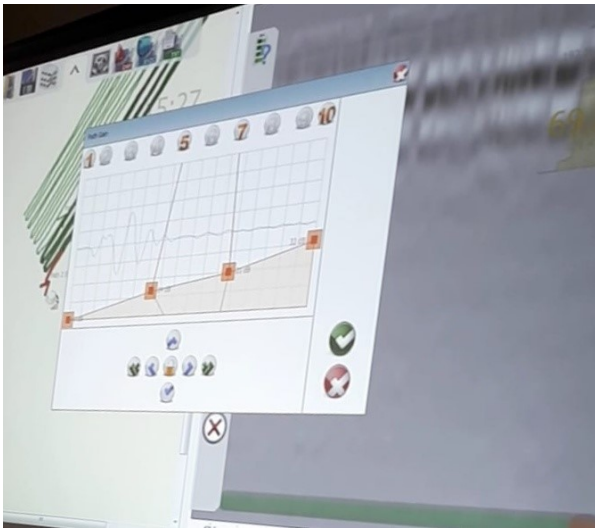
Cursus grondradar

Op 22 september werd door de AWN werkgroep Deskundigheidsbevordering een cursus gegeven om meer ervaring op te doen met grondradar.

Op slot Loevenstein in Poederoijen begonnen eerst met het theoretische gedeelte.

Om de theorie in kennis te brengen werd het praktijkgedeelte op een stuk land aan de Afgedamde Maas onderzocht op sporen van het Munnikenhof. Hier lag, nog voor het slot Loevenstein werd gebouwd, een uithof (versterkte boerderij) van Cisterciënzer monniken. Helaas daalde er veel regen (net op deze dag) uit de lucht. Maar het onderzoek naar de sporen van het Munnikenhof wordt nog vervolgd.

Sesamacademie



Enkele werkgroepleden hebben een viertal bijeenkomsten gevolgd die namens de gemeente zijn georganiseerd. Het doel van deze bijeenkomsten die geleid werden door de Sesamacademie is om verenigingen en organisaties te helpen met problemen bij fondsenwerving, vinden van bestuurs- en nieuwe leden, en het opstellen van een goede financiële administratie en een beleids- en marketingsplan. Wij hebben dit als zeer waardevol beschouwd.

Website

Vondstmelding

Op onze website hebben wij een veld opgenomen, waar het mogelijk is om vondstmeldingen op te geven.

Heeft u wel eens wat gevonden waarbij u vermoedt dat dit wel eens van archeologische waarde kan zijn, dan kunt u op onze website een formulier invullen.

Met name detector-amateurs kunnen hier hun losse vondsten melden. Wij zorgen er dan voor dat het bij het bevoegd gezag, geregistreerd wordt.

Wat staat op het programma:

Agenda

14 nov: bijeenkomst van diverse organisaties betreft Cultuureducatie.

20 nov: bezoek aan vrienden van Oud-Genemuiden;

27 nov: Beursplein;

21 dec: lampjes maken, Kalkoventerrein, Hasselt



Deze nieuwsbrief is samengesteld door

Stichting Archeologische Werkgroep Zwartewaterland

En zal 4 x per jaar uitkomen.

Gegevens: Website:

www.archeologiezwartewaterland.nl

Bezoekadres

Burg. Malcorpslaan 91-99, 8061 AG Hasselt

Secretariaat: Kalkovenwegje 11, 8061 CZ Hasselt

E-mail: archeologiezwartewaterland@hotmail.com

KvK-nummer: 69345473

Grintwal

In 2016 is door grondradaronderzoek al gebleken dat veel muurresten onder het maaiveld aanwezig zijn.

Resten van vroegere gebouwen en loodsen, maar mogelijk ook van vestingwerken.

Bij Buiten de Enkpoort zijn bij de reconstructie van de straat door ons enkele restanten hiervan aangetroffen.

Reden om dit interessante gebied weer zichtbaar te maken voor het publiek. Zo is bekend dat rond 1950 het restant bij de Grintwal nog voorzien was van schietgaten.

We hebben daarom een plan ingediend bij de gemeente om dit te restaureren en te conserveren.

Hiervoor kunnen we wellicht gebruik maken van de nog aanwezige stenen die bij de Grintwal al vele jaren in opslag liggen of van de restanten van de muur die gevonden is bij het Justitiebastion.

Binnenkort starten hiervoor de eerste besprekingen met deskundigen en betrokkenen op archeologisch en historisch gebied. Mogelijk dat we onzichtbare resten nog kunnen aangeven doormiddel van beplanting en/of afwijkend straatwerk. Zo wordt in combinatie met de reconstructie van het Justitiebastion en de Veerpoort een bijna gesloten vestingwandeling langs het Zwartewater mogelijk.



Onze stichting wordt gesponsord door:

